

Regeringens proposition

1989/90: 36

om ändring i lagen (1976: 661) om
immunitet och privilegier i vissa fall, m. m.
(EG-delegation)



Prop.
1989/90: 36

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 26 oktober 1989.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Sten Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Sverige har undertecknat en överenskommelse med EG-kommissionen om upprättande av en delegation i Sverige för de Europeiska gemenskapernas kommission (EG-delegationen). Enligt överenskommelsen skall EG-delegationen samt delegationsmedlemmarna jämte deras familjer och vissa andra personer tillerkännas immunitet och privilegier på samma sätt som gäller i fråga om utländska beskickningar i Sverige. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner överenskommelsen och i anslutning härtill beslutar om en ändring i bilagan till 1976 års lag om immunitet och privilegier i vissa fall.

Lag om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ skall ha följande lydelse.

Bilaga²

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	

37 Europeiska gemenskaperna (EG)	Medlemmar i delegationen för de Europeiska gemenskapernas kommission i Sverige jämte deras familjemedlemmar och betjäning samt kommissionens officiella kurirer	Överenskommelse den 19 oktober 1989 mellan Konungariket Sveriges regering och de Europeiska gemenskapernas kommission om upprättandet i Konungariket Sverige av en delegation för de Europeiska gemenskapernas kommission och delegationens privilegier och immunitet
--	--	--

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990 men skall tillämpas för tiden från och med den 1 november 1989.

¹ Lagen omtryckt 1987: 341.

² Senaste lydelse 1988: 696.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 oktober 1989

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden S. Andersson, Göransson, Gradin, Hellström, Johansson, Hultström, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Löf, Persson

Föredragande: statsrådet S. Andersson

Proposition om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, m. m. (EG-delegation)

1 Inledning

Sverige och de Europeiska gemenskaperna (EG) har alltsedan tillkomsten år 1958 av den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC) upprätthållit nära och permanenta förbindelser. Redan år 1959 upprättade Sverige en delegation vid EEC i Bryssel.

EG har däremot hitintills inte haft någon motsvarande delegation i Stockholm. Förbindelserna har upprätthållits främst genom den svenska delegationen i Bryssel.

I november 1987 inrättade EG en delegation i Oslo. En EG-delegation i Wien med ansvar för kontakter med FN-organen där tilldelades förra året också uppgiften att ha bilaterala förbindelser med Österrike. Med hänsyn till de ökade kontakter som EG har med EFTA-länderna och däribland Sverige har EG-kommissionen nu beslutat att inrätta en delegation också i Stockholm. Detta beslut har välkomnats av regeringen. En överenskommelse mellan Sverige och EG-kommissionen om en sådan delegation undertecknades i Bryssel den 19 oktober 1989. Överenskommelsens svenska och engelska text bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

2 Föredraganden

2.1 Bakgrund

Sverige har hitintills tillämpat två principer vid bedömning av frågan om en mellanstatlig organisations representation här i landet skall beviljas immunitet och privilegier.

Diplomatiska förbindelser har upprättats enbart med erkända stater och inte med organisationer. Mellanstatliga organisationer har dock beviljats immunitet och privilegier i Sverige, men bara om det varit frågan om organisationer där Sverige är medlem.

†1 Riksdagen 1989/90. I saml. Nr 36

EG har delegationer i ett åttiotal länder. Sådana finns i flertalet av gemenskapens viktigaste samarbetsländer såsom Förenta staterna och Japan samt EFTA-länderna Norge och Österrike. Delegationer finns också i de utvecklingsländer i Afrika, Centralamerika och Stilla-havsområdet, vilka är associerade till EEC genom den s. k. Lomékonventionen. EG-delegationer finns dessutom vid de internationella organisationerna i New York, Genève, Paris och, som redan nämnts, Wien. EG har vidare informationskontor i medlemsländerna och i Turkiet, som är associerad medlem i EEC. Informationskontoret i Köpenhamn har hitintills haft ansvaret för vissa informationsuppgifter i Sverige.

Ett förslag till en överenskommelse om upprättande av en EG-delegation i Sverige överlämnades av EG-kommissionen i juli månad 1989 till Sverige. Förslaget remitterades till rikspolisstyrelsen och statens invandrarverk, vilka förklarat att de inte har något att erinra mot förslaget.

Den överenskommelse som parterna har förhandlat fram är i allt väsentligt identisk med den överenskommelse som Norge år 1987 ingick med EG-kommissionen om upprättande av en EG-delegation i Oslo. Enligt överenskommelsen skall delegationen i Stockholm ha samma rättigheter som diplomatisk status medför.

2.2 Överenskommelsens materiella innehåll

Enligt överenskommelsen godtar den svenska regeringen att kommissionen upprättar en delegation på svenskt territorium (*artikel 1*). Var och en av de Europeiska gemenskaperna — Europeiska kol- och stål-gemenskapen, Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen erkänns som juridisk person på Sveriges territorium. De skall alltså ha befogenhet att ingå avtal, att förvärva och förfoga över fast och lös egendom i den mån det behövs för att de skall kunna fullgöra sina skyldigheter. De skall också kunna vara part i rättsliga förfaranden. I nu sagda avseenden skall de Europeiska gemenskaperna företrädas av kommissionen (*artikel 2*).

I överenskommelsens *artikel 3* regleras frågan om immunitet och privilegier för delegationen och dess tjänstemän. Enligt artikeln skall EG-delegationen, dess chef och dess medlemmar samt sådana medlemmar av deras familjer som tillhör deras hushåll åtnjuta samma rättigheter, immunitet och privilegier samt vara underkastade de skyldigheter som anges i Wienkonventionen den 18 april 1961 om diplomatiska förbindelser. De skall också åtnjuta de andra rättigheter som gäller för i Sverige ackrediterade utländska beskickningar.

Även i övrigt skall bestämmelserna i 1961 års Wienkonvention ha motsvarande tillämpning på delegationen. Det innebär att delegationen och dess lokaler skall ha en ställning motsvarande främmande stats beskickning och dess lokaler. För beskickningsmedlemmarnas bostäder gäller okränkbarhet. Genom hänvisningen kommer också immunitet och privilegier enligt konventionen att gälla beskickningsmedlemmarnas betjäning och EG-kommissionens officiella kurirer.

Artikel 3 innehåller vidare en bestämmelse om att även andra regler som

gäller för utländska beskickningar, dess medlemmar m. fl. skall tillämpas på delegationen, dvs. dessa skall erhålla lika behandling. Prop. 1989/90: 36

Lika behandling innebär att de bestämmelser som enligt svensk lag gäller för främmande stats beskickning och personal jämte familjemedlemmar, betjäning och diplomatiska kurirer också skall tillämpas på EG-delegationen, dess personal jämte familjemedlemmar, betjäning och EG-kommissionens officiella kurirer. Detta gäller t. ex. 70 § 2 mom. kommunalskattelagen (1984:894) samt 18 § 2 mom. lagen (1984:895) om statlig inkomstskatt vilka avser skattefrihet för s. k. lokalanställda medlemmar av främmande stats beskickning. Som ytterligare exempel kan nämnas förordningen (1972:833) om återbetalning av mervärdesskatt i vissa fall, förordningen (1985:1076) om parkeringsplats för utländska beskickningars fordon och förordningen (1985:93) om återbetalning i vissa fall av skatt på bensin m. m.

En konsekvens av bestämmelsen om lika behandling är att en ändring av de svenska bestämmelserna om immunitet och privilegier som går utöver 1961 års Wienkonvention också kommer att gälla för EG-delegationen, dess personal jämte familjemedlemmar och övriga personkategorier som överenskommelsen avser.

Genom *artikel 4* i avtalet godtas EG:s laissez-passer som passhandling för inresa och vistelse i Sverige. Detta godkännande avser inte bara den personkrets som avses i artikel 3, utan även övriga EG-tjänstemän som har ett av EG utfärdat laissez-passer.

Övriga bestämmelser i överenskommelsen är av mer formell karaktär, och det saknas anledning att redogöra för dem i detta sammanhang.

2.3 Överväganden och förslag

Mitt förslag: Riksdagen skall godkänna överenskommelsen den 19 oktober 1989 mellan Sverige och EG-kommissionen om upprättande av samt privilegier och immunitet för EG-delegationen i Sverige samt besluta om en ändring i 1976 års lag om immunitet och privilegier i vissa fall.

Skälen för mitt förslag: Som jag tidigare nämnt har Sverige hitintills beviljat immunitet och privilegier endast till sådana organisationer där Sverige är medlem. När det gäller Sveriges förhållande till EG föreligger emellertid enligt min mening särskilda omständigheter. Till en början kan konstateras att Sverige och EG har träffat ett flertal överenskommelser på olika områden. På dessa områden men även i övrigt förekommer talrika kontakter och ett omfattande samarbete mellan Sverige och EG. Mot bakgrund inte minst av den senaste tidens intensiva kontakter mellan Sverige och övriga EFTA-länder å ena sidan och EG å andra sidan finns det enligt min mening ett starkt önskemål från svensk sida att en EG-delegation kan inrättas i Sverige.

För att en sådan delegation skall kunna fungera på ett godtagbart sätt måste den tillförsäkras immunitet och privilegier. Så har också skett i

andra länder, bl. a. Norge. Omfattningen av delegationens immunitet och privilegier bör vara densamma som tillerkänns utländska beskickningar och avse samma personkrets. EG-delegationen bör även i övrigt få motsvarande ställning som en utländsk beskickning.

I sammanhanget kan nämnas att Sveriges delegation vid EG åtnjuter sedvanlig immunitet och privilegier i den stat där EG har sitt säte (jfr art. 17 i protokollet den 18 april 1965 om de Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier).

Jag förordar alltså att överenskommelsen den 19 oktober 1989 mellan Sverige och EG-kommissionen godkänns och att EG-delegationen och den personkrets som överenskommelsen avser får immunitet och privilegier på motsvarande sätt som utländska beskickningar och till dem knutna personkategorier har i landet. Detta sker lämpligen genom att överenskommelsen införlivas med svensk rätt genom ett tillägg till bilagan till 1976 års lag om immunitet och privilegier i vissa fall.

Med anledning av att EG:s laissez-passer skall godtas som passhandling för EG-tjänstemän vill jag nämna följande. En sådan handling uppfyller de formella kraven enligt 1 kap. 3 § jämförd med 4 § utlänningsförordningen (1989:547).

Den som har hemlandspass eller i vissa fall identitetskort i ett EG-land är redan befriad från skyldigheten att ha svensk visering (särskilda regler gäller dessutom för dansk medborgare). En EG-tjänsteman som har EG:s laissez-passer och som avser att vistas tillfälligt i Sverige bör kunna göra detta utan krav på vare sig hemlandspass eller visering. För att tillgodose detta önskemål måste göras ett tillägg till 2 kap. 1 § första stycket utlänningsförordningen. Statsrådet Lööv avser att återkomma till regeringen i denna fråga i annat sammanhang.

EG:s laissez-passer skall gälla som passhandling även för diplomatiska tjänstemän som är anställda vid EG-delegationen i Sverige samt för deras familjer och betjäning och EG-kommissionens officiella kurirer. Sådan innehavare av EG:s laissez-passer kommer till följd av det nu ingångna avtalet att tillhöra den kategori personer som omfattas av bestämmelsen i 12 kap. 2 § första stycket utlänningslagen (1989:529). Det innebär bl. a. att de är undantagna från skyldigheten att ha uppehållstillstånd.

Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft snarast möjligt. Jag förordar den 1 januari 1990. Överenskommelsens bestämmelser om immunitet och privilegier blir dock, om inte annat föreskrivs, tillämpliga som svensk lag först från den dag då överenskommelsen träder i kraft i förhållande till Sverige (jfr prop. 1975/76:205 s. 18–20). Det åligger regeringen att kunngöra tidpunkten då överenskommelsen har trätt i kraft i förhållande till Sverige.

Förberedelsearbetet för upprättande av en delegation har redan påbörjats. Det är angeläget att delegationen snarast kan skaffa lokaler och införskaffa inventarier. Befrielse från mervärdeskatt kan i detta fall medges enligt 1 § första stycket i förordningen (1972:833) om återbetalning av mervärdeskatt i vissa fall. Enligt den förordningen medges återbetalning av mervärdeskatt, som hänför sig till förvärv som görs av bl. a. sådan internationell organisation som avses i 1976 års lag om immunitet och

privilegier i vissa fall. Återbetalning kan ske bl. a. när skatt tagits ut vid förvärv av inventarier eller trycksaker för organisationens verksamhet (2 § förordningen). Emellertid kan problem uppstå på andra områden. Av praktiska skäl anser jag därför att lagändringen bör göras tillämplig redan från och med den 1 november 1989.

Det är utomordentligt angeläget att riksdagen kan behandla ärendet snabbt. Mot den bakgrunden anser jag att det föreligger synnerliga skäl att riksdagen beslutar om förkortad motionstid.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har inom utrikesdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Ärendet är brådskande. Att höra lagrådet skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Lagrådets yttrande bör därför inte inhämtas.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anført hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna överenskommelsen den 19 oktober 1989 mellan Sverige och EG-kommissionen om upprättande av samt privilegier och immunitet för EG-delegationen i Sverige,
2. anta förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Vidare hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att besluta att motionstiden skall förkortas till tio dagar.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Agreement between the Government of the Kingdom of Sweden and the Commission of the European Communities on the Establishment and the Privileges and Immunities of the Delegation of the Commission of the European Communities in the Kingdom of Sweden

The Government of the Kingdom of Sweden (hereinafter referred to as the Swedish Government) and the Commission of the European Communities (hereinafter referred to as the Commission),

desirous of further strengthening and developing the friendly relations and cooperation between the Kingdom of Sweden and the European Communities,

wishing to lay down terms concerning the establishment on the territory of the Kingdom of Sweden of a Delegation of the Commission and concerning the privileges and immunities of that Delegation,

have agreed as follows:

Article 1

The Swedish Government hereby agrees to the establishment on the territory of the Kingdom of Sweden of a Delegation of the Commission.

Article 2

1. The European Communities — the European Coal and Steel Community, the European Economic Community and the European Atomic Energy Community — shall each have legal personality on the territory of the Kingdom of Sweden.

2. The Communities shall, thus, have the capacity to conclude contracts, to acquire and dispose of immovable and movable property as necessary for the effective fulfilment of their duties and to conduct legal proceedings, and shall be represented for that purpose by the Commission.

Överenskommelse mellan Konungariket Sveriges regering och de Europeiska gemenskapernas kommission om upprättandet i Konungariket Sverige av en delegation för de Europeiska gemenskapernas kommission och delegationens privilegier och immunitet

Konungariket Sveriges regering (nedan kallad Sveriges regering) och de Europeiska gemenskapernas kommission (nedan kallad kommissionen),

som önskar ytterligare stärka och utveckla de vänskapliga förbindelserna och samarbetet mellan Konungariket Sverige och de Europeiska gemenskaperna,

som önskar fastställa villkor angående upprättandet av en delegation för kommissionen på Konungariket Sveriges territorium samt angående denna delegations privilegier och immunitet,

har kommit överens om följande.

Artikel 1

Den svenska regeringen samtycker härmed till upprättandet av en delegation för kommissionen på Konungariket Sveriges territorium.

Artikel 2

1. Var och en av de Europeiska gemenskaperna — den Europeiska kol- och stålgemenskapen, den Europeiska ekonomiska gemenskapen samt den Europeiska atomenergigemenskapen — skall vara juridisk person på Konungariket Sveriges territorium.

2. Gemenskaperna skall sålunda ha befogenhet att sluta avtal, att förvärva och förfoga över fast och lös egendom såvitt detta erfordras för att de effektivt skall kunna fullgöra sina uppgifter samt att vara part i rättsligt förfarande och skall för detta ändamål företrädas av kommissionen.

Article 3

1. The Delegation of the Commission, its head and its members, as well as the members of their families forming part of their respective households, shall, on the territory of the Kingdom of Sweden, enjoy the same rights, privileges and immunities, and be subject to the same obligations, as those laid down in the Vienna Convention of 18 April 1961 on Diplomatic Relations, or which otherwise apply to Diplomatic Missions accredited to the Kingdom of Sweden, to the heads and members of those Missions, as well as to the members of their families forming part of their respective households.

2. The other provisions of the Vienna Convention of 18 April 1961 on Diplomatic Relations shall be applicable *mutatis mutandis*.

3. Those rights, privileges and immunities shall be accorded on condition that the Member States of the European Communities accord the same rights, privileges and immunities to the Mission of the Kingdom of Sweden to the European Communities, to its head and to its members, as well as to the members of their families forming part of their respective households, in conformity with the provisions of article 17 of the Protocol on the privileges and immunities of the European Communities annexed to the treaty establishing a single Council and a single Commission of the European Communities done at Brussels on 8 April 1965.

Article 4

The Swedish Government hereby recognises the *laissez-passer* issued by the European Communities to officials and other servants of its institutions as valid travel documents.

Article 5

Any dispute concerning the interpretation or application of this Agreement shall be settled by consultations between the two Parties with the aim of arriving at a conciliation.

Article 6

Each Contracting Party shall notify the other

Artikel 3

1. Delegationen för kommissionen, dess chef och medlemmar samt de medlemmar av deras familjer som tillhör deras respektive hushåll skall på Konungariket Sveriges territorium åtnjuta samma rättigheter, privilegier och immunitet och vara underkastade samma skyldigheter som fastställts i Wienkonventionen den 18 april 1961 om diplomatiska förbindelser, eller som annars gäller för diplomatiska beskickningar ackrediterade i Konungariket Sverige, dessa beskickningars chefer och medlemmar samt de medlemmar av deras familjer som tillhör deras respektive hushåll.

2. De övriga bestämmelserna i Wienkonventionen den 18 april 1961 om diplomatiska förbindelser skall ha motsvarande tillämpning.

3. Dessa rättigheter, privilegier och denna immunitet skall medges på villkor att de Europeiska gemenskapernas medlemsstater medger Konungariket Sveriges delegation vid de Europeiska gemenskaperna, dess chef och medlemmar samt de medlemmar av deras familjer som tillhör deras respektive hushåll samma rättigheter, privilegier och immunitet, i enlighet med bestämmelserna i artikel 17 i protokollet om privilegier och immunitet för de Europeiska gemenskaperna, som finns fogat till fördraget i Bryssel den 8 april 1965 om upprättandet av ett råd och en kommission för de Europeiska gemenskaperna.

Artikel 4

Den svenska regeringen erkänner härmed som giltigt resedokument de Europeiska gemenskapernas "*laissez-passer*" som gemenskaperna utfärdar till sina institutioners tjänstemän och andra medarbetare.

Artikel 5

Varje tvist rörande tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse skall biläggas genom överläggningar mellan de båda parterna i syfte att uppnå samförstånd.

Artikel 6

Var och en av de avtalsslutande parterna

of the completion of the respective procedures necessary for the approval of the present Agreement, which will enter into force on the date of reception of the second notification.

In witness whereof the undersigned, duly authorised to this effect, have signed this Agreement.

Done at Brussels on 19 October 1989 in duplicate in the Swedish and English languages, both texts being equally authentic.

For the Government of the Kingdom of Sweden

Stig Brattström

For the Commission of the European Communities

Horst Krenzler

skall underrätta den andra parten när de respektive förfaranden som är nödvändiga för godkännande av denna överenskommelse har genomförts. Överenskommelsen träder i kraft dagen för mottagandet av den andra underrättelsen.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Bryssel den 19 oktober 1989 i två exemplar på svenska och engelska språken, vilka båda texter äger lika giltighet.

För Konungariket Sveriges regering

Stig Brattström

För de Europeiska gemenskapernas kommission

Horst Krenzler